

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TÜRK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA İŞ KAZASI KAVRAMI

I. İŞ KAZASI KAVRAMININ TANIMI.....	3
A. Uluslararası Kuruluşların İş Kazası Tanımı.....	3
B. Türk Hukukundaki İş Kazası Tanımı	3
1. 5510 sayılı Kanun'un 13. Maddesine Göre İş Kazası Tanımı.....	3
2. 6331 sayılı Kanun Kapsamında İş Kazası Tanımı.....	4
II. İŞ KAZASININ ÖZELLİKLERİ.....	6
A. Anî Gerçekleşen Olay.....	6
B. Dış Etken	7
1. Kazanın Dış Etken Sonucu Gerçekleşmesi Gerektiği Görüşü ...	7
2. Kazanın Dış Etken Sonucu Gerçekleşmesinin Gerekmediği Görüşü.....	8
C. İstenilmeyen Olay	9
1. Sigortalının Uyarıcı Madde Etkisi Altındayken Kazaya Uğraması	10
III. İŞ KAZASININ UNSURLARI	11
A. Kazaya Uğrama.....	11
B. Kazaya Uğrayanın SSGSSK Anlamında Sigortalı Sayılması.....	13
1. Genel Olarak Sigortalılık	13

2. Sigortalı Sayılanlar.....	17
3. Sigortalı Sayılmayanlardan Olmamak.....	17
C. İş Kazası Sayılan Hâller.....	18
D. Sigortalının Bedensel, Ruhsal Zarara Uğraması veya Ölmesi	18
1. Zararın Kaza Anında veya Kazadan Belirli Bir Süre Sonra Ortaya Çıkması.....	20
2. Protezlerde Meydana Gelen Zararlar	20
E. Sosyal Güvenlik Hukuku Anlamındaki İş Kazasında İlliyyet Bağlı..	21
1. Kaza ile Zarar Arasında Uygun Sebep-Sonuç İlişkisinin Bulunması	21
2. Kaza ile Görülen İş Arasındaki İlişki	24
3. Uygun Nedensellik (İlliyyet) Bağını Kesen Nedenlerin Sosyal Güvenlik Hukukunda Farklı Değerlendirilmesi	25
a. Mücbir Sebep	26
b. Zarar Gören Sigortalının Ağır Kusuru	27
c. Üçüncü Kişinin Ağır Kusuru	28
IV. TÜRK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA İŞ KAZASI SAYILAN HALLER.....	29
A. Sigortalının İşyerinde Bulunduğu Sırada Uğradığı Kazalar.....	29
1. Sigortalının Ara Dinlenmesi Süresi İçinde Uğradığı Kazalar ...	30
2. İşyeri Sınırlarının Tespiti	31
a. İşyeri	32
b. İşyerine Bağlı Yer	32
c. Kaza Olayının Çalışma Saatlerinden Bağımsız Olarak İşyeri Sınırları İçinde Değerlendirilen Yerlerde Gerçekleşmesi.....	33
d. Eklentiler.....	35
i. İşyeri Sınırları İçinde Bulunan İşçi Yatakhanelerinin ve Karavanın Eklenti Olarak Değerlendirilmesi.....	35
ii. Lojmanın Niteliği	37
e. Araçlar	38

3. İşyerinde Gerçekleşen Kaza Durumları Bakımından Özel Hâller	38
a. Alt İşveren İşçisinin İşyerinde Uğradığı Kaza.....	38
b. Geçici İşçinin İşyerinde Uğradığı Kaza.....	39
c. Sigortalının Yıllık Ücretli İzindeyken İşyerine Geldiği Sırada Uğradığı Kazalar	39
d. Grev Esnasında İşyerinde Gerçekleşen Kazalar.....	40
e. Bulaşıcı Hastalığın İş Kazası Sayılıp Sayılmayacağı Hususu.....	41
f. Sigortalının İşyerinde Kalp Krizi Geçirmesi.....	43
g. Sigortalının İşyerinde İntihar Etmesi	44
B. İşverence Yürütülmekte Olan İş Nedeniyle Uğranılan Kazalar	46
1. Bağımlı Çalışan Sigortalının İşverence Yürütülmekte Olan İş Nedeniyle Uğradığı Kazalar	46
a. Kazanın İşveren Tarafından Yürütülmekte Olan İşle İlişkili olarak Meydana Gelmesi.....	47
2. Bağımsız Çalışan Sigortalının Uğradığı Kazalar.....	49
a. Bağımsız Çalışan Sigortalının İşyerinde Bulunduğu Sırada Uğradığı Kazalar.....	49
b. Bağımsız Çalışan Sigortalının Yürütmekte Olduğu İş Nedeniyle Uğradığı Kazalar	50
C. Sigortalının İşveren Tarafından Görevli Olarak İşyeri Dışında Başka Bir Yere Gönderilmesi Nedeniyle Asıl İşini Yapmaksızın Geçen Zamanlarda Uğradığı Kazalar	50
1. Sigortalının İşverence Görevli Olarak İşyeri Dışında Bir Yere Gönderilmesi	51
a. Geçici Görevle Yurt Dışına Gönderilen Sigortalının Yabancı Ülkede Uğradığı Kazalar.....	52
2. Sigortalının Asıl İşini Yapmaksızın Geçen Zamanlarda Uğradığı Kazalar	53
a. Sigortalının Asıl İşini Yapmadığı Süre İçerisinde Özel Amaçla Hareket Ettiği Esnada Uğradığı Kazalar	57

D. Emziren Kadın Sigortalının Çocuğuna Süt Vermek İçin Ayrılan Zamanlarda Uğradığı Kazalar.....	58
E. Sigortalının İşverence Sağlanan Bir Taşıtlı İşin Yapıldığı Yere Gidiş Geliş Sırasında Gerçekleşen Kazalar	59
1. Taşımanın Niteliği.....	60
2. Taşıma Faaliyetinin İşverence Tahsis Edilen Araçla Gerçekleşmesi.....	61
a. Sigortalının Kendi Özel Aracıyla veya Toplu Taşıma Araçlarıyla İşe Gidiş-Gelişte Uğradığı Kazalar.....	62
b. Yakıt Masrafının İşveren Tarafından Sağlandığı Durumlarda Gerçekleşen Kazalar.....	62
3. Taşımanın İşin Yapılacağı Yere Yapılması	63
a. İşyerine Gidiş-Gelişte Olağan Güzergâhın Kullanılması ..	63
b. İş Güzergâhından Sapılması.....	64
4. Yolculuk Sürecinde Meydana Gelen Kazalar	64
a. Sigortalının Servis Aracına Binmek İçin İşverence Belirlenen Durağa Giderken ve Durakta Beklerken Uğradığı Kazalar	65
b. Sigortalının Servis Aracına Binerken, Araçtan İnerken ve Araçta Uğradığı Kazalar	67
c. Sigortalının İşverence Sağlanan Taşıttan İndikten Sonra Uğradığı Kazalar	67
5. Sigortalının Özel Bir İş Nedeniyle İşverence Tahsis Edilen Araçta Bulunması	69
V. UZAKTAN ÇALIŞMA SIRASINDA MEYDANA GELEN KAZALAR.....	70
A. Uzaktan Çalışmanın Tanımı ve Özellikleri	70
1. İşyeri Kavramının Genişlemesi ve İşin İşyerinin Dışında Görülmesi.....	70
2. Sigortalının İşverenin İş Organizasyonu Çerçevesinde İş Görmesi.....	71
B. Uzaktan Çalışmanın Bir Türü Olan Evde Çalışma Sırasında Gerçekleşen Kazalar	71

---

1. Sigortalının Evinin İşyeri Sayılıp Sayılmayacağı	73
2. Sigortalının Evinin İşyeri Sayılmadığı Durumlarda Meydana Gelen Kazalar	73
C. Tele Çalışma Esnasında Meydana Gelen Kazalar	74
1. Tele Çalışmanın Yapıldığı Yerin İşyeri Sayılıp Sayılmayacağı..	74
2. Tele Çalışmanın Yapıldığı Yerin İşyeri Sayılmadığı Durumlarda Meydana Gelen Kazalar	75
VI. İŞ KAZALARININ TESPİTİ.....	76
A. İş Kazalarının Kaydı ve Kuruma Bildirilmesi	76
1. Bildirimin Yapılacağı Yerler ve Kişiler	76
2. Bildirimi Yapacak Kişiler.....	76
a. Sigortalının İş Kazasını İşverene veya Kuruma Bildirme Yükümlülüğü	76
b. İşverenin İş Kazasını Bildirme Yükümlülüğü	77
3. Bildirimin Süresi ve Şekli	77
a. Bağımlı Çalışan Sigortalının Uğradığı Kazaların Bildirimi	77
b. Bağımsız Çalışan Sigortalının Uğradığı Kazaların Bildirimi	78
4. Bildirim Yapılmamasının Sonuçları.....	79
a. Bildirimin Zamanında Yapılmaması.....	79
b. Gerçeğe Aykırı Bildirim Yapılması.....	79
c. İdarî Para Cezası	80
B. İş Kazasının Sosyal Güvenlik Kurumunca Soruşturulması ve Tespiti	80
C. İş Kazasının Tespiti Davası.....	81
1. İş Kazasının Tespiti Davasının Özelliği Olarak Sosyal Güvenlik Kurumuna Başvuru Şartı	81
2. İş Kazasının Mahkeme Tarafından Tespit Edilmesi	82
a. İş Kazasının Tespiti Davasında Davacı ve Davalı Taraf.....	82
3. İş Kazalarında Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süre	83

İKİNCİ BÖLÜM
ALMAN SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA
İŞ KAZASI KAVRAMI

I. ALMAN SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA İŞ KAZASI TANIMI.....	85
II. İŞ KAZASININ ÖZELLİKLERİ.....	86
A. Sınırlı Zaman İçinde Gerçekleşen Olay.....	86
B. Dış Etken Sonucu Meydan Gelen Olay.....	87
C. Sigortalının İsteği Dışında Gerçekleşen Olay.....	87
III. İŞ KAZASININ UNSURLARI.....	87
A. Sigortalının Kazaya Uğraması.....	88
B. Kazaya Uğrayanın Sigortalı Olması.....	88
1. Bağımlı Çalışan Sigortalının Uğradığı Kazalar.....	89
2. “Çalışan Gibi” Konumunda Olanların Uğradıkları Kazalar.....	89
a. Deneme Çalışmasında Gerçekleşen Kazalar.....	90
3. Geçici İşçinin Uğradığı Kazalar.....	91
4. Kanunda Sigortalı Olarak Sayılan Diğer Kişilerin Uğradıkları Kazalar.....	91
C. İş Faaliyeti Kavramı.....	91
1. Faaliyet Çeşitleri.....	92
a. Sigorta Kapsamındaki İşle İlişkili Faaliyetler.....	92
b. Sigorta Kapsamındaki İşe Yönelik Hazırlık Faaliyetleri.....	92
c. Karma Faaliyetler.....	93
2. Sigorta Kapsamındaki Faaliyetin Kesintiye Uğraması.....	94
D. Sigortalının İş Görme Amacıyla Hareket Etmesi.....	95
1. Sigortalının Bölünmüş Hareket Etme Eğilimi Neticesinde Gerçekleştirdiği Faaliyet.....	96
E. Sigortalının Bedensel ve/veya Ruhsal Zarara Uğraması veya Ölmesi.....	97
F. İş Kazalarında İki Basamaklı Nedensellik Bağı.....	98

1. Kaza ile Görülen İş Arasında Uygun Nedensellik Bağının Bulunması	98
2. Kaza ile Meydana Gelen Zarar Arasında Uygun Nedensellik Bağının Bulunması	99
3. Nedensellik Bağının Kesilmesi	99
a. Mücbir Sebep Halinde Meydana Gelen Kazalar.....	99
b. Kişisel Faaliyetler Sonucu Meydana Gelen Kazalar	100
c. Sigortalının Kasti Olarak Sebep Olduğu Kazalar	100
IV. ALMAN SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA İŞ KAZASI SAYILAN HÂLLER.....	101
A. İşyerinde Gerçekleşen Kazalar (§ 8/ f. 1 c. 2 SGB VII)	101
1. İşyeri İçerisindeki Yollarda Meydana Gelen Kazalar.....	101
2. Ara Dinlenme Süresi İçinde Gerçekleşen Kazalar	102
3. İşyerindeki Yeme-İçme Faaliyetleri Esnasında Meydana Gelen Kazalar	103
4. İşyerindeki Sigara Molalarında Gerçekleşen Kazalar.....	103
5. Sigortalının İşyerinde Rahatsızlanması Sonucu Alınan Sağlık Önlemleri Esnasında Gerçekleşen Kazalar	104
6. İşyeri Etkinlikleri Sırasında Gerçekleşen Kazalar	104
7. Mesleki Eğitimler Sırasında Gerçekleşen Kazalar	105
8. Uyuşmazlık Hâlinde İşyerinde Gerçekleşen Kazalar	105
9. İşyerinde Yaşanan Tartışma Sonucu Sigortalının Kalp Krizi Geçirmesi.....	106
10. Sigortalının İşyerinde İntihar Etmesi	106
B. Yolda Gerçekleşen Kazalar (§ 8/ f. 2 no. 1-4 SGB VII).....	107
1. Doğrudan İşin Görüleceğe Yere Gidiş Gelişler Esnasında Meydana Gelen Kazalar (§ 8/ f. 2 no. 1 SGB VII)	107
a. Evden İşyerine Gidiş Gelişlerde Sigorta Korumasının Başlangıç ve Bitiş Anı	108
b. Üçüncü Yerden İşyerine Gidiş Gelişlerde Meydana Gelen Kazalar.....	109
i. Üçüncü Yerde Kalış Süresi.....	111

2. Yol Üzerinde Gerçekleşen Bazı Faaliyetler.....	112
3. Yoldan Sapılması.....	112
a. Yolun Dolanılması.....	113
b. Ters Yöne Girilmesi	114
4. Sigorta Kapsamındaki Yola Ara Verilmesi.....	115
a. Kesinti Süresi	115
5. Sigortalının Aynı Evde İkamet Eden Çocuklarının İş Faaliyeti Nedeniyle Üçüncü Kişinin Himayesine Bırakılması (§ 8/ f. 2 no. 2-(a) SGB VII)	117
a. Çocuğun Üçüncü Kişiye Bırakılması	118
b. Sigorta Koruması	118
6. Sigortalının İşe Gitmek İçin Sigortalı Olarak Çalışan Başka Kişilerle Aynı Aracı Kullandığı Sırada İş Güzergâhından Sapması Nedeniyle Meydana Gelen Kazalar (§ 8/ f. 2 no. 2-(b) SGB VII).....	119
7. Sigorta Kapsamındaki Faaliyetin Ortak Konutta Görülmesi Durumunda Sigortalının Çocuklarının No. 2-(a) Uyarınca Üçüncü Kişinin Himayesine Bırakılması İçin Katedilen Yollarda Meydana Gelen Kazalar (§ 8/ f. 2 no. 2a SGB VII)	120
8. Sigortalıyla Aynı Evde İkamet Eden Kişilerin Çocuklarının Üçüncü Kişinin Himayesine Bırakılması Esnasında Meydana Gelen Kazalar (§ 8/ f. 2 no. 3 SGB VII).....	120
9. Faaliyet Yerine Yakın Yerden Gidiş Gelişlerde Meydana Gelen Kazalar (§ 8/ f. 2 no. 4 SGB VII)	120
10. İş Ekipmanlarıyla Bağlantılı Olarak Meydana Gelen Kazalar (§ 8/ f. 2 no. 5 SGB VII)	121
11. İşin Görülmesini Sağlayan Yardımcı Aletle İlişkili Kazalar (§ 8/ f. 3 SGB VII)	122
V. UZAKTAN ÇALIŞMA HALİNDE MEYDANA GELEN KAZALAR.....	123
A. Evde Çalışma Esnasında Meydana Gelen Kazalar	123

---

1. Ev İçindeki İşyerinde Meydana Gelen Kazalar	123
a. Yol Kazalarında Sigortası Korumasından Yararlanmaya İlişkin Genel Kuralın Evde Çalışma Halinde Uygulanmaması	124
b. Ev İçinde Katedilen Yolda Meydana Gelen Kazalar	124
i. Belirleyici Ölçüt Olarak Sigortalının Hareket Etme Eğilimi	125
ii. Kişisel Faaliyetler Esnasında Meydana Gelen Kazalar	126
B. Sigortalının Evinin Dışında Görülen Uzaktan Çalışma	126
VI. SİGORTALININ İŞ GÖRMEYE HAZIR BULUNDUĞU HALLERDE MEYDANA GELEN KAZALAR	127
A. Sigortalının İşe Çağrılabilirliği Süre İçinde Meydana Gelen Kazalar	127
B. Nöbet Görevi Süresi İçinde Meydana Gelen Kazalar	128
VII. İŞ KAZASININ TESPİTİ	128
A. İş Kazasının Bildirilmesi	128
1. Bildirim Yükümlülüğünün İş Göremezlik Süresine Bağlı Olması	128
B. İş Kazalarını Kayıt Altına Alma ve Belgelendirme Yükümlülüğü	129
C. Kazanın İspatı	130
1. İspat Yükünün Sigortalı Lehine Hafiflemesi	130
D. İş Kazasının Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Tespit Edilmesi	131
E. İş Kazasının Mahkeme Tarafından Tespit Edilmesi	131
SONUÇ	133
KAYNAKÇA	143